

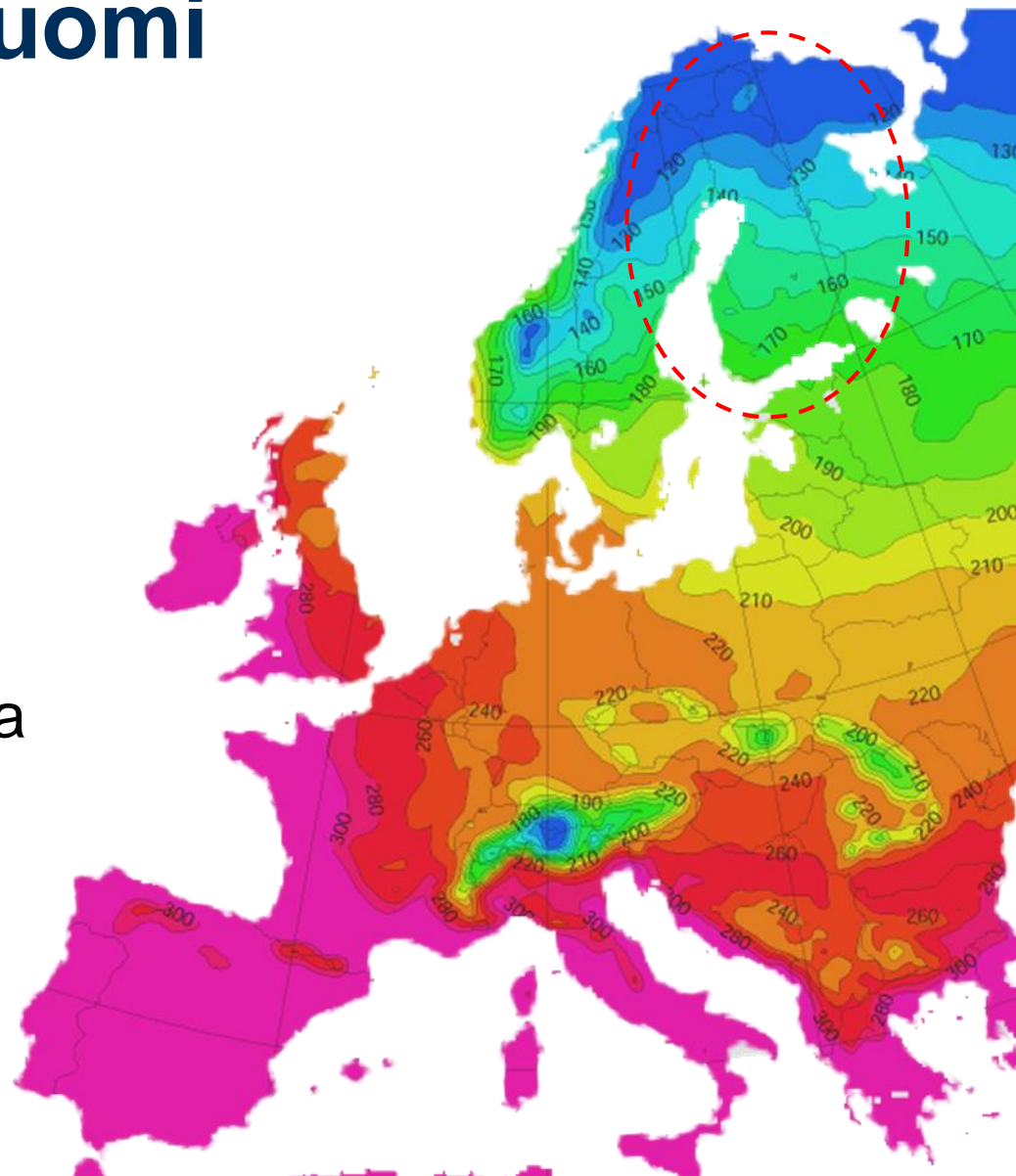

Teemana maatalous

Pekka Pihamaa
Kalajoki 12.3.2020

Arktinen maatalous-Suomi

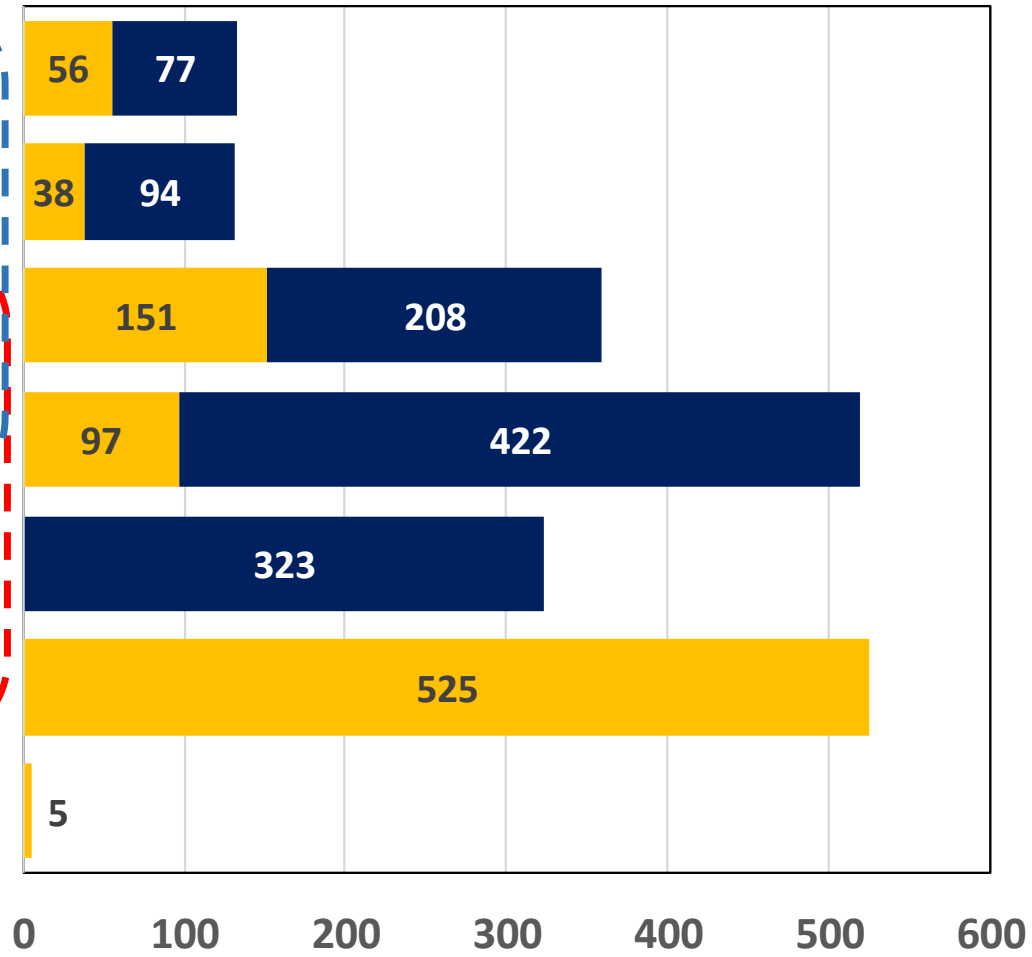
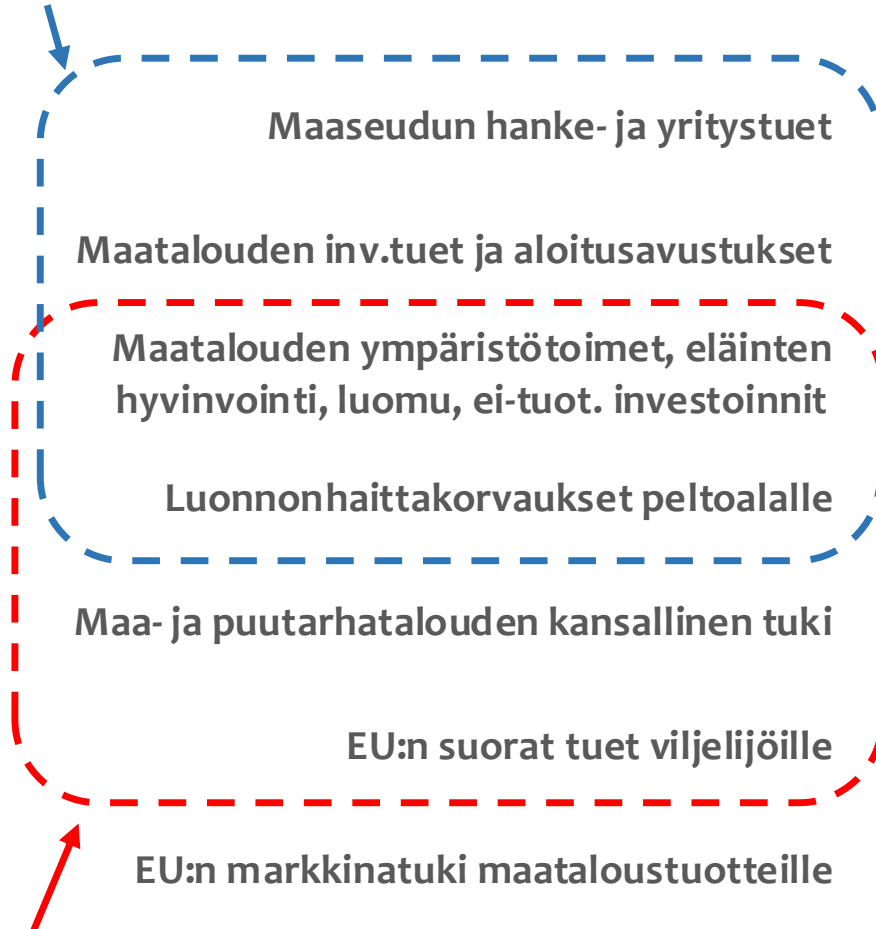
- Lyhyt kasvukausi, kylmät talvet, harva asutus, pitkät etäisyydet
 - Matalat hehtaarisadot, vähän kasvivaihtoehtoja
 - Korkeat tuotantokustannukset
- Suuret kuluttajamarkkinat kaukana Suomesta
- Yhteiset tuottajahinnat maailman- ja EU-markkinoiden perusteella

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen eri tukivälineet vuonna 2018, milj. €

MAASEUTUOHJELMA

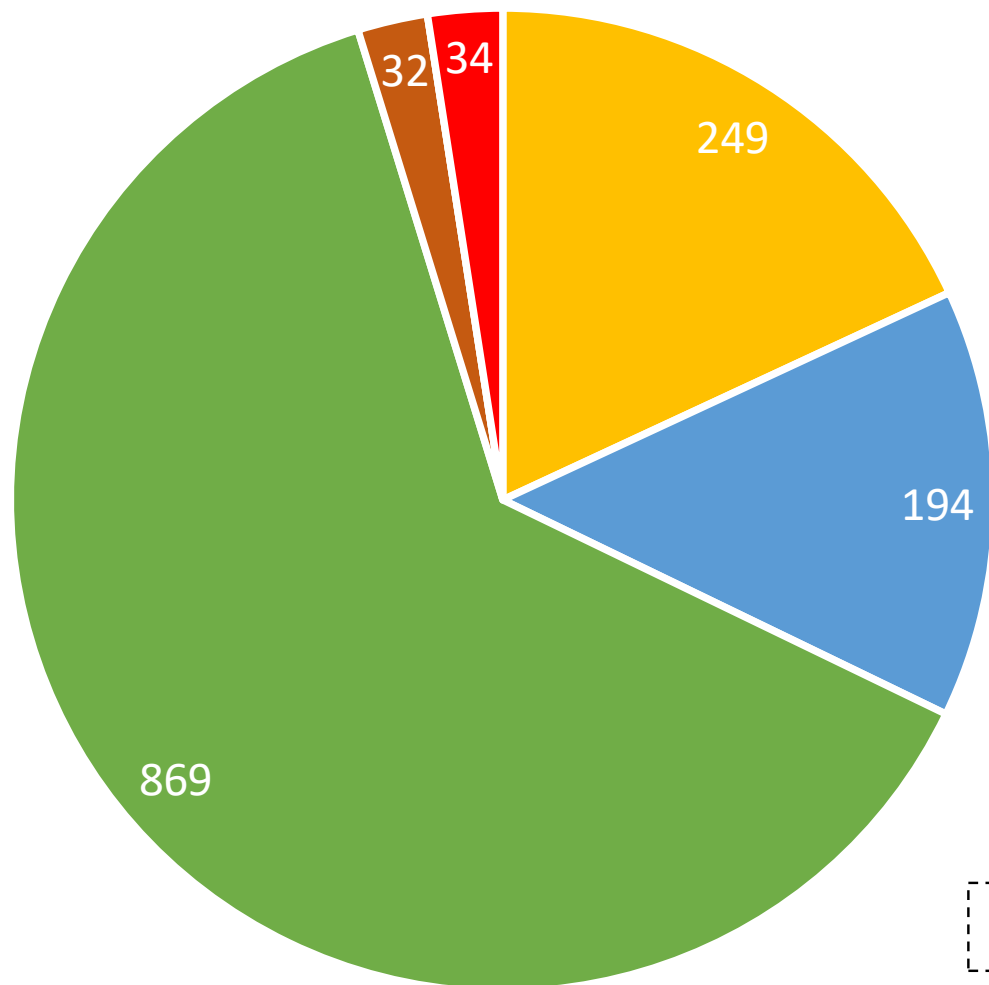

VILJELIJÄTUET
(eläin- ja pinta-alatuet)

■ EU-osuus ■ FI-osuus

Suomen saama EU-rahoitus vuosina 2014-2018, milj. €/vuosi keskimäärin *

(Lähde: VM ja Euroopan komissio)

- 1a: Kasvua ja työll. edistävä kilpailukyky (18 %)
- 1b: Tal., sos. ja alueellinen koheesio (14 %)
- **2. KESTÄVÄ KASVU: LUONNONVARAT (63 %)**
- 3. Turvallisuus ja kansalaisuus (2 %)
- 4. Globaali Eurooppa (0 %)
- 5. Hallinto (2 %)

* Kokonaismäärä keskimäärin 1,38 mrd. €/vuosi

CAP27-uudistus: valmistelusta EU-tasolla

- Komission tiedonanto uudistuksesta 29.11.2017. Keskustelu ja käsittely etenee vaiheittain EU-parlamentissa ja maatalousneuvostossa
- EU:n monivuotinen rahoituskehys MFF: rahoituksen reunaehdot ja painotukset myös CAP:lle
- Komissiosta rahoituskehysesitys 2.5.2018
- CAP-lainsäädäntöpaketti 1.6.2018
- EU-tason päätökset => yksityiskohtien kansallinen valmistelu
=> uudistetut CAP-välineet käyttöön ~~2021~~/**2022**/...?

CAP27-uudistus: uusi valmistelumalli

- **EU-maatalouspolitiikalle yhtenäisempi uusi rakenne:**
 - Jäsenmaakohtainen strateginen **CAP-suunnitelma**
 - kattaa molemmat CAP-pilarit (suorat tuet, maaseudun kehittäminen)
 - valmistellaan yhteistyössä komission hyväksyttäväksi
 - sisältää toimenpiteiden tavoitteet ja saavutettavat tulokset
- Jäsenmaalle enemmän valtaa päättää sen alueella sovellettavan tukikokonaisuuden sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta
- Komissio seuraa jäsenmaiden tavoitteiden ja tulosten saavuttamista, jäsenmaat viljelijöitään

CAP-toimenpiteet*

- Nykyisiä CAP:n toimenpiteitä voisi uudessa mallissa jatkaa. Esim:
 - Tuotantosidonnaiset tuet
 - Perustulotuki
 - Nuorten viljelijöiden lisätuki
 - Ympäristö- ja ilmastokorvaukset
 - Eläinten hyvinvointikorvaukset
 - Luonnonhaittakorvaukset
 - Luomukorvaukset
 - Investoinnit
 - Nuorten viljelijöiden aloitustuet ja yritystoiminnan käynnistäminen
 - Osaamisen kehittäminen (neuvonta, koulutus, yhteistyö)
- Pakollinen tukikatto (alkaen 60 000 eurosta suoria tukia, maksimi 100 000 euroa) ja pakollinen uudelleenjakotuki isoilta pienille tiloille.

EU-rahoitus 2014-2020 ja 2021-2027, milj. €

2021-2027 = komission pohjaesitys 1.6.2018

	2014-2020	2021-2027	muutos	
Suorat tuet	3 663	3 578	-85	-2,3 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	-336	-14,0 %
YHTEENSÄ	6 043	5 622	-421	-7,0 %

EU:n tulevan maatalouspolitiikan tavoitteena on

1. varmistaa maataloustuottajille kohtuulliset tulot
2. parantaa kilpailukykyä
3. muuttaa elintarvikeketjun voimasuhteita
4. tukea ilmastotoimia
5. suojella ympäristöä
6. säilyttää maisemat ja biodiversiteetti
7. tukea sukupolvenvaihdosta
8. säilyttää maaseutualueet elinvoimaisina
9. varmistaa elintarvikkeiden laatu ja täyttää terveysvaatimukset

CAP-säädösesitykset 1.6.2018 (1)

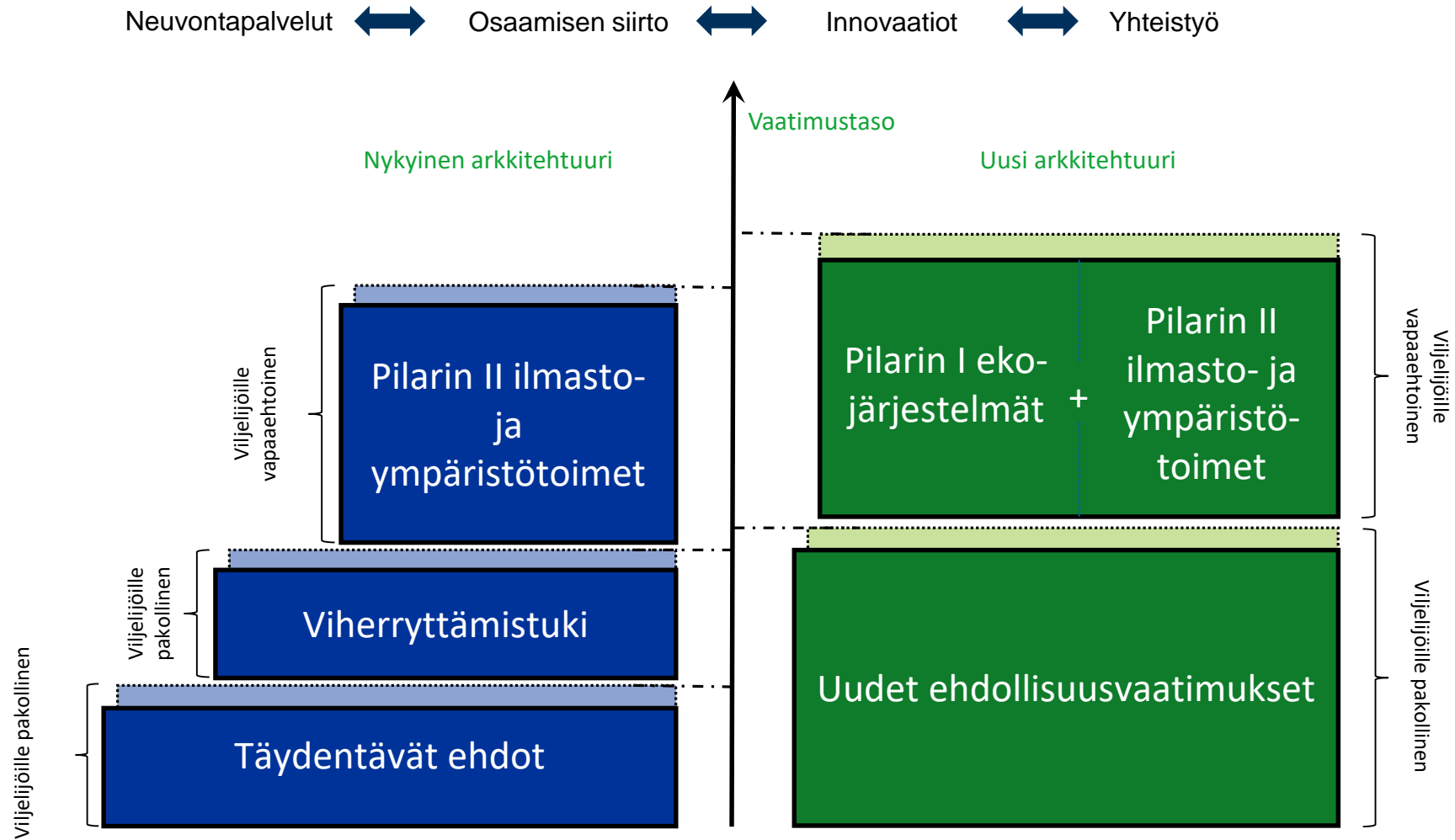
- Tuotantosidonnaiset tuet, luonnonhaittakorvaus
 - Nykymallin mahdollisuudet pääosin käytössä
- Ehdollisuus (enhanced conditionality) tukien vähimmäisehtoina
 - Korvaa viherryttämisen ja valtaosan täydentävistä ehdoista
 - Esimerkiksi: turvemaiden suojeleminen, kasvipeitteisyyden ja viljelykierron edistäminen jne.
 - Tarkemmat määrittelyt kansallisella tasolla alueellisten olosuhteiden ja erityispiirteiden perusteella
- ”Tosiasiallinen” viljelijä (genuine farmer) tuensaajana:
 - Tarkemmat määrittelyt kansallisella tasolla, mm. monitoimiyrittäjyyden mahdollisuudet turvattava

CAP-säädösesitykset 1.6.2018 (2)

- Suorien tukien tukikatto (capping)
 - Ei koske luonnonhaitta- tai ympäristökorvauksia tai kansallisia tukia
 - Porrastus alkaisi 60 000 eurosta, katto 100 000 €/tila
- Suoriin tukiin jäsenmaalle pakollinen ekojärjestelmä
- Nuorille vähintään 2 % suorista tuista
- Tavoitteena 40 % CAP-toimenpiteiden koko EU-rahoituksesta ilmastotoimenpiteisiin, velvoitteena 30 % maaseuturahoista ympäristö- ja ilmastotoimenpiteisiin
- Riskienhallinnan kokonaisuus vahvasti esillä

Uusi vihreä arkkitehtuuri

Kansallisen valmistelun aikataulu*

- Toimenpiteiden suunnittelu, rahoituksen alustava jakautuminen, keskustelut komission kanssa (1-6/2020)
- Kansallisen lainsäädännön valmistelu
- CAP-suunnitelman luonnos lausunolle (6-7/2020)
- Neuvottelut komission kanssa osin käynnissä koko ajan ja alkavat todenteolla kun luonnos CAP-suunnitelmaksi on kasassa (7/2020)
- CAP-suunnitelman kansallinen käsittely (valtioneuvosto 1/2021) ja lähetys komissiolle (4/2021)
- Lakiesitykset lausuntokierrokselle (6/2021)
- Lakiesitykset eduskuntaan (9/2021)
- CAP-suunnitelma hyväksytty komissiossa (12/2021)
- Lait voimaan (1.1.2022)

** Tämänhetkinen suunnitelma oletetulla yhden vuoden siirtymäajalla.*

Siirtymäkausi

- Kaksi asetusta:
 - Jo hyväksytyt ensimmäinen asetus käsittelee varojen siirtoa I ja II pilareiden välillä sekä rahoituskuria.
 - Toinen ehdotus käsittelee varsinaista siirtymäkauden sisältöä. Asetusta käsitellään parhaillaan neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. EP:n maatalousvaliokunta (Katainen) on valmistellut ehdotuksesta mietintöluonnoksen 28.1.2020.
- Komissio on ehdottanut siirtymäkautta vuodeksi 2021, mutta siirtymäkauden lopullinen pituus riippuu meneillään olevista rahoituskehysneuvotteluista (MFF).
- Kuten edellisessä rahoituskausien vaihdoksessa, komissio ehdottaa siirtymäkaudella jatkettavaksi nykyisen CAP-kauden toimenpiteitä ja jos nykyiset varat on lopussa, rahoitus tulisi uudesta rahoituskehuksesta.

Viralliset CAP27-valmistelun työryhmät

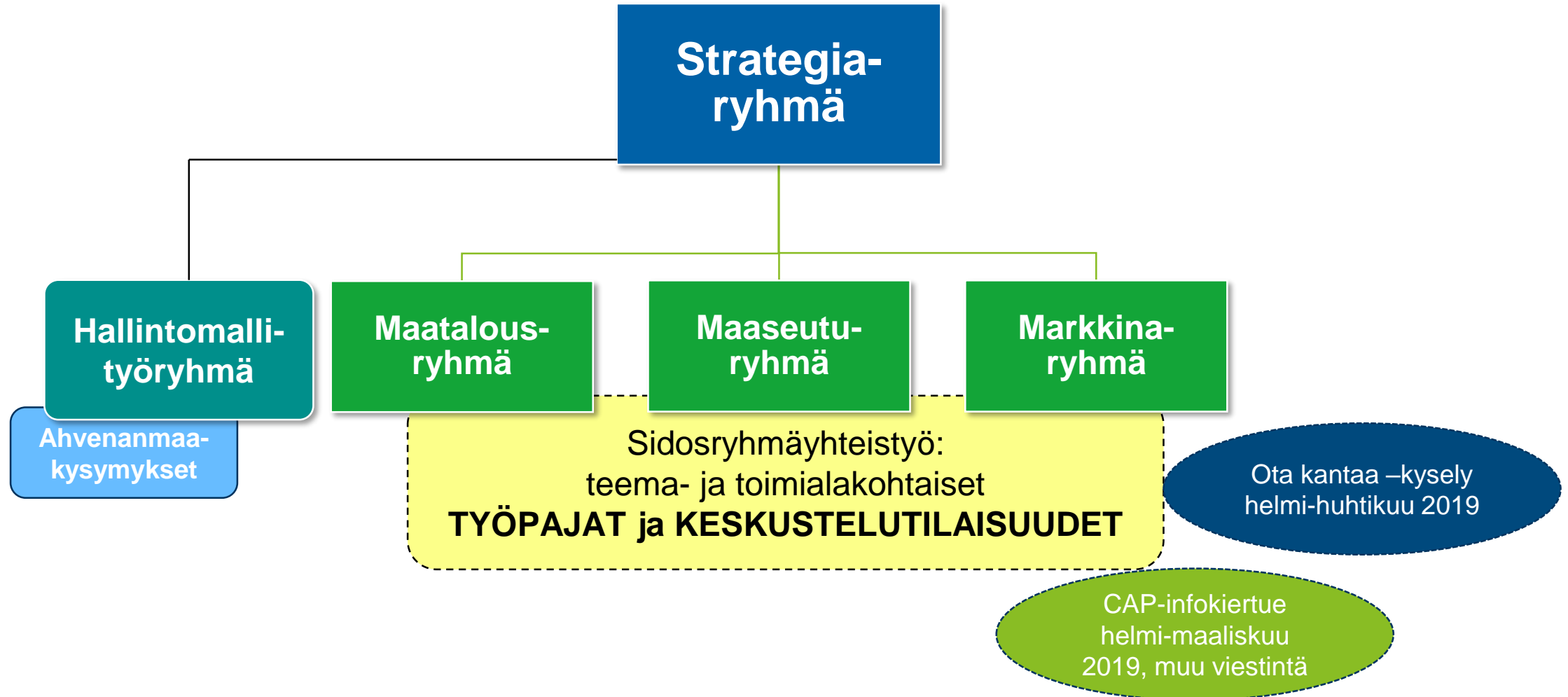
- Strategiaryhmä:
 - Ohjaa valmistelukokonaisuuteen liittyvää työtä, linjaa Suomen tavoitteita ja kantoja tulevan uudistuksen sisältöön ja valmistelee rahoituksen painopisteitä koskevia päätöksiä
- Maatalousryhmä, maaseuturyhmä, markkinaryhmä:
 - Valmistelevat strategiaryhmälle esityksiä omilta vastuualueiltaan Suomen strategiseen CAP-suunnitelmaan sisällytettävistä toimenpiteistä sekä niiden rahoituksesta
- Hallintomalliryhmä:
 - Valmistelee CAP-suunnitelmaan kuvauksen Suomen hallintorakenteesta CAP-toimeenpanossa sekä esitykset eräistä muista hallinnollisista kysymyksistä

Sidosryhmien osallistaminen ja kuuleminen

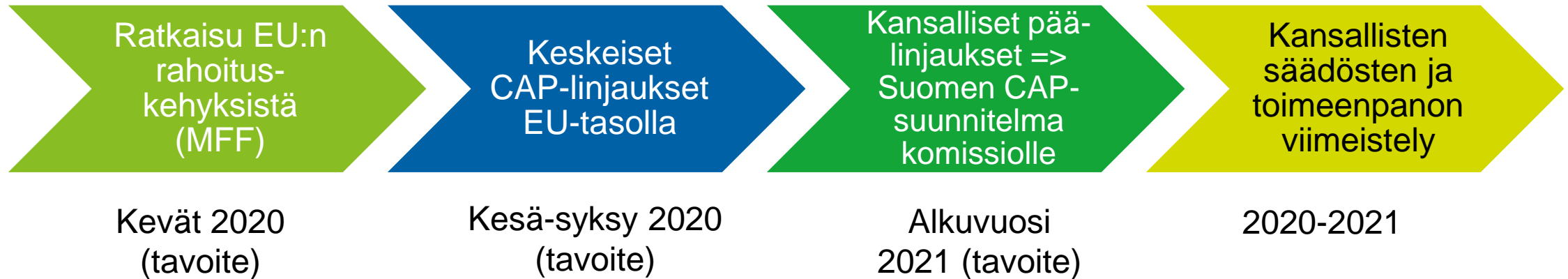
- Teemakohtaiset työpajat (11/2018-05/2019)
 - Lähes 30 laajaa työpajaa eri valmisteluteemoista
 - Koottiin tarpeita ja ideoita siitä, millä CAP:n toimilla voidaan vastata uuden kauden tavoitteisiin, laajennettiin valmistelun asiantuntemusta ja lisättiin sidosryhmien osaamista ja verkostoitumista
- Sektorikohtaiset keskustelutilaisuudet (10/2018-04/2019)
 - Koottiin eri tuotantosuuntien edustajilta kokemuksia nykykauden tukivälineistä ja -ehdoista ja näkemyksiä uuden kauden toimenpidetarpeista
- Muut osallistumis- ja tiedonvälityskanavat
 - Ministerin CAP-infokiertue helmi-maaliskuussa 2019
 - Kaikille avoin Ota kantaa –verkkokysely helmi-huhtikuussa 2019
 - Muu CAP-viestintä

CAP27-työryhmät + sidosryhmien ja kansalaisten kuuleminen

Keskeiset päätösvaiheet uudistuksen valmistelussa

CAP ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

- EU:n komissio antoi tiedonannon vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) 11.12.2019 (COM(2019) 640 final).
 - Osana ohjelmaa komissio julkaisee Pelloilta pöytään –strategian ja EU:n päivitetyn biodiversiteettistrategian 25.3.2020.
- Tiedonannon mukaan komissio tulee varmistamaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että CAP-strategiasuunnitelmat heijastelevat täysimääräisesti vihreän kehityksen ohjelman ja keväällä 2020 annettavan Pelloilta pöytään -strategian kunnianhimoa.

Kansallisen tuen ajankohtainen tilanne

Etelä-Suomen kansallinen tuki

- Tällä hetkellä voimassa olevaa päätöstä voidaan soveltaa vain tämän vuoden loppuun asti.
- Suomi on tehnyt työtä tukijärjestelmän jatkamiseksi myös vuoden 2020 jälkeen
 - Tukea on tavoiteltu jatkettavaksi samoille tuotteille / sektoreille.
 - Tuki tärkeä niille tuottajille, jotka tuen kohteena, mutta tuki kuitenkin tällä hetkellä vain noin 1 % vuotuisien viljelijätukien kokonaismäärästä.
 - Tuki olisi myös tulevalla kaudella luonteeltaan todennäköisesti aleneva.
 - Tällä hetkellä on vaikea arvioida, koska varmuus tuen jatkosta saadaan.

Sokerijuurikkaan kansallinen tuki

- Tuki jatkunee myös tulevalla kaudella nykymuotoisena.
- Sokerijuurikkaan kansallisen tuen jatko on EU lainsäädännön kannalta helpommin toteutettavissa kuin Etelä-Suomen kansallinen tuki.

Kansallisen tuen ajankohtainen tilanne

Pohjoinen tuki

- Tällä hetkellä voimassa olevaa päätöstä voidaan soveltaa vuoden 2021 loppuun asti.
- Pohjoisen tuen 5 vuoden välein tehtävä arviointi on tarkoitus käynnistää kevään aikana. Arvioinnin valmistumisen jälkeen aletaan valmistella seuraavan kauden tukijärjestelmää.
- Pohjoinen tuki jatkunee nykyisen kaltaisena myös tulevalla kaudella. Erityisiä muutostarpeita ei ole ilmennyt.

Kansallisista tuista yleensä

- Tulevalla kaudella tavoitellaan kansallisen tuen tukiehdoissa, valvonnoissa ja valvontaseuraamuksissa lähtökohtaisesti samoja sääntöjä kuin EU:n kokonaan ja osittain rahoittamissa tuissa.

Yhteenvetoa tulevast:

- Aikataulu:
 - Siirtymävuosi 2021 nykysäännöillä, uudistetut välineet käyttöön v. 2022 (aikaisintaan)
 - Eri tukivälineiden kokonaisrahoitus (EU + kansallinen) vuosiksi 2021-2027 tarkentuu vuoden 2020 aikana
 - Tavoitteena saada CAP:n uudet reunaehdot valmiiksi EU-tasolla vuoden 2020 aikana => kansalliset linjaukset maaliin mahdollisimman pian 2020-2021
- Sisällöstä ja painotuksista:
 - Tavoitteena aiempaa johdonmukaisempi ja Suomen erityistarpeita vastaava laaja CAP-kokonaisuus
 - Ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin vastattava konkreettisilla keinoilla (hiilensidonta ja päästöjen rajoittaminen, vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuus...)
 - Suomen näkökulmasta monia myönteisiä mahdollisuuksia, kansalliset valinnat ratkaisevat!

Lisätietoa

- MMM:n CAP-uudistussivut (työryhmät ja työpajat, blogit, Ota kantaa –kyselyn tulokset jne.): mmm.fi/cap27
- EU-komission CAP-uudistussivut: ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap

Tukioikeuksista luopuminen mahdollista uudella kaudella (MMM-tiedote 18.12.2019)

www.mmm.fi

”EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) seuraavalla kaudella on mahdollista luopua tukioikeuksista. Tämä kausi alkaa siirtymäkauden jälkeen aikaisintaan vuoden 2022 alusta ja päättyy 2027. EU:n kokonaan rahoittama perustulotuki (joka vastaa pitkälti nykyistä perustukea) voidaan uuden kauden myötä maksaa joko ilman tukioikeuksia tai nykyisin käytössä olevan tukioikeusjärjestelmän perusteella. Tällainen valinnanmahdollisuus on annettu jäsenvaltioille Euroopan komission asetusehdotuksessa.

...

Esimerkiksi pellonvuokraussopimuksissa on hyvä huomioida se mahdollisuus, että tulevalla kaudella tukioikeuksia ei enää olisikaan.”